

VASTAUKSET VUODEN 2021 RAHA-ASIA-ALOITTEISIIN**Asia 268/2020, 02.02.00 Talousarvion valmistelu**

1. **Kiviruukkiin lukio osaksi koulutuskeskittymää**
(Marika Niemi ja 27 kaupunginvaltuutettua)

Sivistystoimi:

Suomenkielinen lukiokoulutus ja erityisesti Espoonlahden lukio on ollut mukana valmistelemassa Kiviruukin koulutuskokonaisuutta. Samassa yhteydessä on arvioitu lukion sijoittamista osaksi Kiviruukin tulevaa koulutuskeskittymää. Arvioinnin tulos oli, että koulutuskeskittymä ja lukiokoulutus pystyisivät tukemaan toisiaan, mutta Espoon kaupungin investointiohjelmaan ei pystytä sisällyttämään rakennusta lukio-koulutukselle. Lukion tilatarpeisiin varaudutaan alueen kaavoituksessa niin, että sen vaatimat tilat voitaisiin toteuttaa hybridimallilla yksityisten tai koulutuskuntayhtymien hankkeiden yhteyteen.

2. **Määräraha-aloite Suur-Leppävaaran ja Suur-Espoonlahden palvelutorien sekä Viherlaakson palvelukeskuksen suunnitelmien toteuttamiseksi**
(Johanna Värmälä ja 8 kaupunginvaltuutettua)

Sosiaali- ja terveystoimi:**Suur-Leppävaara**

Sosiaali- ja terveyslautakunnan 17.12.2019 päätöksellä Suur-Leppävaaran terveysasemapaalvelujen järjestäminen kokonaisuutena tuodaan lautakuntaan vuoden 2020 aikana. Kaupunginhallituksen kehoituksella 20.2.2020 Suur-Leppävaaran SOTE-palvelujen suunnittelun tulee sisältää myös pitemmän aikavälin suunnitelma liittyen mm. väestönkasvuun, pidennettyihin aukioloaikoihin ja digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Suur-Leppävaaran tulevaisuuden SOTE-keskusprojektia varten on sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmän (STORYn) johdolla organisoiduttu poikkihallinnollisesti 16.6.2020. SOTE-keskusprojektin valmistelutyö linkitetään Länsi-Uudenmaan SOTE-keskus-valmisteluun, jolle on myönnetty valtion määräraha kesäkuussa 2020.

Vuoden 2021 suunnittelutyön rahoitus pohjautuu Länsi-Uudenmaan SOTE-keskuksen rahoitukseen ja poikkihallinnollinen valmistelutyö tehdään virkamiespohjalta osana normaalia kehittämistyötä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala valmistelee poikkihallinnollisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyä varten yhteistyössä Tilapalvelujen kanssa Suur-Leppävaaran tulevaisuuden SOTE-keskuksen tavoitetilaa ja suunnitelmaa, sekä arvioi siitä johtuvia mahdollisia toimitilamuutoksia ja-tai toimitilahankkeita. Mahdollisesti tarvittavat uudet toimitilahankkeet voidaan huomioida vuoden 2022 investointiohjelmaa laadittaessa siten, että niistä neuvotellaan Tilapalvelut-liikelaitoksen kanssa.

Suur-Leppävaaran SOTE-keskuspalveluiden suunnittelu pohjautuu Espoo-tarinaa.

Suur-Espoonlahti

Suur-Espoonlahden SOTE-keskuksen työstäminen on 18.8.2020 STORYn päätöksellä nivottu em. hankkeeseen, jolloin turvataan SOTE-keskusten suunnittelu Espoo-tasolla (ei aluetasolla) ja yhtenevät linjaukset Länsi-Uudenmaan SOTE-keskusvalmisteluun on parhaiten toteutettavissa.

Tila- ja asuntojaoston 17.8.2020 kaupunginhallitukselle esittämä investointiohjelma vuosille 2021–2030 sisältää Espoonlahden terveysaseman peruskorjauksen toteuttamisen edellyttämät määrärahat vuosille 2022-2024, yhteensä 11,7 milj. euroa. Sosiaali- ja terveystoimi valmistelee asian edellyttämää tarveselvitystä siten, että se on Tilapalvelut-liikelaitoksen asettaman aikataulun mukaisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan käsittelyssä joulukuussa 2020. Valmistelua edistetään Espoonlahden SOTE-keskus palvelukonseptin nimellä ja siihen osallistuvat toimialan kaikki tulosityksiköt.

Vuoden 2020 aikana SOTET-toimiala valmistelee poikkihallinnollisen tarveselvityksen (tilaus pysyvän kiinteistön käyttöönotosta Tilapalveluille) Suur-Espoonlahden SOTE-keskuksesta. Tämä selvitys liittyy em. kaupungin investointiohjelmaan.

Viherlaakso

Viherlaaksossa ei ole ollut kattavaa ikääntyneiden palvelukeskustoimintaa kevään 2017 jälkeen, jolloin Leppävaaran elä ja asu -seniorikeskus otettiin käyttöön, ja Viherlaakson palvelutalon ja sen yhteydessä toimineen palvelukeskuksen henkilökunta siirtyivät Leppävaaraan. Viherlaakson entisen palvelukeskuksen tiloja luovutettiin edelleen paikallisten eläkeläisyhdistysten kokoontumiskäyttöön. Näiden yhdistysten tilatarve on ollut melko pieni, yhteensä noin 8-10 tuntia viikossa. Syksystä 2020 yhdistyksille on järjestetty kokoontumistilat eri paikoista. Kattavaa palvelukeskustoimintaa ei ole suunnitella Viherlaaksoon, mutta mikäli kirjaston tiloihin tulee muutoksia, niissä voitaisiin huomioida myös eläkeläisyhdistysten kokoontumistilojen tarve. Tilat palvelisivat myös muita kuntalaisia.

Tilapalvelut:

Esponlahden terveysasema voisi toimia osana Suur-Espoonlahden suunnitelmaa. Terveysaseman peruskorjaus on tärkeä ja sen tulisi mahtua investointiohjelmaan vuosille 2021- 2023. Viherlaakson palvelukeskus eikä Suur-Leppävaaran palvelutori ei ole investointiohjelmassa.

3. Määräraha-aloite Soukanväylän ja Kivenlahdentien ruuhkaisuuden helpottamiseksi

(Johanna Värmälä ja 3 kaupunginvaltuutettua)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Länsiväylä on valtion hallinnoima moottoritie. Soukanväylältä Länsiväylälle johtavan rampin ruuhkaisuuden vähentämiseen ei käytännössä ole tiejärjestelyiden kautta löydettävissä keinoja.

Länsiväylän joukkoliikennekaistat Espoonlahdensolmun ja Piispansolmun välille rakennettiin valtion toimesta noin 5 vuotta sitten Länsimetron liityntäliikenteen sujuvoittamiseksi. Bussikaistojen avaamista muunkin liikenteen (esim. jakeluautot, vähäpäästöiset) käyttöön on valtion toimesta selvitetty ja Ruoholahden ja Keilalahden välillä kokeiltukin, mutta mm. valvonnan vaikeuden vuoksi asiasta ei ole tehty päätöksiä. Asiaa voidaan tarkastella uudelleen vuonna 2023, kun Länsimetron jatke valmistuu ja liityntäbussiliikenne kohdassa vähenee.

4. Määräraha-aloite terveysasemapalvelujen saatavuuden parantamiseksi
(Johanna Värmälä ja 5 kaupunginvaltuutettua)

Sosiaali- ja terveystoimi:

Espoon omien terveysasemien osalta vastaanottoaikojen saatavuus heikkeni vuonna 2020 koronaepidemian vuoksi tehtyjen toiminnan muutosten seurauksena. Heinäkuun lopussa kumulatiivisia lääkärikäyntejä oli n. 30 000 vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna. Tämän hoitovelan korjaamiseksi ja tulevaan kysyntään vastaamiseksi terveysasemilla kehitetään sähköisiä palveluja ja sujuvampia asiakasprosesseja. Yksittäisen lääkärikäynnin sisältävän palvelusetelin käyttö oman tuotannon rinnalla helpottaa osaltaan jonon purkua.

5. Määräraha-aloite, Urheiluseurojen hallivuorojen varmistaminen Rehtorintien halliremontin aikana
(Johanna Värmälä)

Sivistystoimi:

Urheiluseuroille on myönnetty korvaavia vuoroja Opinmäen urheiluhalliin sekä Karhusuon koululle.

6. Määräraha-aloite, Aamupuurotarjoilu Espooseen (peruskoulut, lukiot ja Omnia)
(Johanna Värmälä)

Konsernihallinto:

Aloitteessa esitetään aamupuurotarjoilua Espoon peruskoulujen, lukioiden sekä Espoon koulutuskuntayhtymän Omnian oppilaille ja opiskelijoille.

Aamupuurotarjoilun arvioitu hinta peruskouluissa ja lukioissa vuodelle 2021 on 1,12 €/annos, joka sisältää puuroannoksen lisäkkeineen (maito ja marjasose/ hillo). Mikäli aamupuurotarjoilu järjestettäisiin jokaisena koulupäivinä kaikille perusopetuksen oppilaille ja lukion opiskelijoille, olisivat kustannukset alla olevan laskelman mukaan yhteensä noin 8,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Oppilaat ja opiskelijat	Oppilasmäärä	Koulupäivät /vuosi	Hinta €/annos	Yhteensä Milj.€
Suomenkielinen perusopetus	30 558	190	1,12	6,5
Ruotsinkielinen perusopetus	3085	190	1,12	0,66
Suomenkieliset lukiot 1-2 lk	3571	190	1,12	0,76
Suomenkieliset lukiot 3-4 lk	2049	122	1,12	0,28
Ruotsinkieliset lukiot 1-2 lk	403	190	1,12	0,09
Ruotsinkieliset lukiot 3-4 lk	196	122	1,12	0,03
Yhteensä				8,32

Aamupuurotarjoilun järjestäminen vaatisi sitovan ennakoilmoittautumisen, ettei ruokahävikkiä pääsisi syntymään ja kustannuksia voitaisiin hallita paremmin.

Ilmoittautumisten viikoittainen organisointi lisäisi koulujen henkilökunnan työmäärää. Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen ei mahdollista aamupuurotarjoilua eikä asiaan ole varattu rahaa.

Omnian osalta kustannukset puurotarjoilusta olivat olisi noin 55 000 euroa vuodessa.

Sivistystoimi:

Aamupuuron arvioitu hinta vuodelle 2021 on 1,12 €/annos. Koulupäiviä vuodessa on noin 190. Pelkästään suomenkielisen perusopetuksen osalta vuoden 2021 talousarvion mukaisen oppilasmääräennusteen (30 558) mukaisesti laskettuna kustannus olisi noin 6,5 miljoonaa euroa vuodessa.

7. Määräraha-aloite, Liikkuva Sairaala LiiSan toiminnan vakinaistamiseksi (Liisa Kivekäs)

Sosiaali- ja terveystoimi:

Sosiaali- ja terveystoimessa vanhusten palveluissa on vuoden 2021 talousarvion valmistelussa varattu riittävät määrärahat Liikkuvalle Sairaalalle (LiiSalle). Vammaispalveluissa LiiSaa on kokeiltu kesäkuusta 2019 alkaen myös vammaispalvelujen omissa tehostetun palveluasumisen yksiköissä (3 yksikköä). Ennen palvelun kokeilun aloitusta keväällä 2019 yksiköiden asiakkaita kuljetettiin päivystykseen (terveysasema, Jorvi, yksityinen) yhteensä keskimäärin 7,4 kertaa kuukaudessa (vaihteluväli 4-11). LiiSan toiminnan aloitettua päivystyskäyntien määrä loppuvuonna 2019 oli keskimäärin 5,4 (vaihteluväli 1-7). Samaan aikaan LiiSan sairaanhoitajan käyntejä oli yksiköissä yhteensä keskimäärin 4,1 käyntiä kuukaudessa (vaihteluväli 0-5). Käyntien rinnalla tärkeä tuki ovat olleet puhelinkonsultaatiot, joita on soitettu loppuvuonna 2019 keskimäärin 5 puhelua kuukaudessa.

LiiSan palvelun runsas käyttö siis vähensi jonkin verran päivystyskäyntien määrää. Toisaalta on havaittavissa, että päivystystyyppisiä terveydenhuollon palveluja (käynnit yksikön ulkopuolella ja LiiSan käynnit) käytettiin kokonaisuudessaan enemmän kuin vertailuaikana. Uusi palvelu siis lisäsi terveydenhuollon palvelun käyttöä.

Vuoden 2020 osalta seurantatietoja käynneistä ei ole kerätty. Kokemus palvelusta on, että sairaanhoitajan käyntejä on ollut kolmessa yksikössä yhteensä keskimäärin kuusi käyntiä / kuukausi. Tämän lisäksi puhelinkonsultaatio on ollut käytössä. Yksiköissä koetaan LiiSan vähentäneen päivystyskäyntejä. Asukkaat ovat olleet tyytyväisiä palveluun. Yksiköiden työntekijät ovat saaneet hyvää neuvontaa ja ohjausta myös puhelimitse. Korona-aikana LiiSa on myös ottanut koronatestejä asumisyksiköissä.

8. Määräraha-aloite, Puistoruokailun järjestäminen vuonna 2021 (Tiina Ahlfors)

Sivistystoimi:

Puistoruokailun käynnistämistä on selvitetty vuonna 2018. Tällöin sen järjestämisen kustannuksiksi arvioitiin eri vaihtoehdoilla 225 000 – 395 000 euroa. Puistoruokailun järjestäminen ei sisälly sivistystoimen vuoden 2021 talousarvioesitykseen. Annettu kehys ei mahdollista puistoruokailun järjestämistä.

9. Määräraha-aloite, Ilmastoasiantuntijan toimi ympäristökeskukseen
(Risto Nevanlinna)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Ympäristökeskuksessa yhden ympäristöasiantuntijan vastuualueella on ilmastonmuutoksen hillintätöiden koordinoiminen kaupungilla ympäristökeskuksen osalta. Asiantuntijan tehtäviin kuuluu mm. Espoon ilmasto-ohjelman ja SECAP-suunnitelman koordinoiminen, niiden toimenpiteiden seuranta, edistäminen ja uusien päästövähennystoimenpiteiden kehittäminen yhdessä vastuuyksiköiden kanssa, kansainvälisten ilmastoaporttien laatiminen ja ilmastoviestintä. Koska Espoon hiilineutraalisuustavoite on ajallisesti lähellä, mutta päästömäärissä mitattuna kaukana (kokonaispäästöt ovat käytännössä samalla tasolla kuin vuonna 1990 johtuen mm. voimakkaasta väestönkasvusta), työparin saaminen nykyiselle ilmastoasiantuntijalle tehostaisi Espoon hiilineutraalisuustyötä.

10. Määräraha-aloite pyörätieinvestointien kasvattamiseksi
(Tiina Elo)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Pyöräilyn tavoiteverkkoa toteutetaan Espoossa pitkäjänteisesti ja se tapahtuu eri tilanteissa eri tavoin.

Pääosa Espoon tavoiteverkosta on nykyisiä yhdistettyjä jalankulku- ja pyöräilyväyliä, joita tulisi parantaa tavoitteiden mukaisiksi. Iso osa verkon parantamisesta toteutuu katu-, tie- ja muiden liikennehankkeiden yhteydessä. Muiden hankkeiden yhteydessä pääpyöräteiden (laatu- ja seutureitit) parantamiseen tai rakentamiseen käytetään keskimäärin noin 3–5 miljoonaa euroa vuodessa. Noin puolet eli 30 km Espoon baanaverkostosta arvioidaan toteutuvan muiden hankkeiden myötä vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi pyöräilyn seutureittien laatutasoa parannetaan tai toteutetaan uusia seutureittejä arviolta yhteensä 8 kilometriä vuoteen 2030 mennessä.

Pyöräilyn pääreittien 10-vuotisessa toteuttamishjelmassa esitetään keskimäärin miljoonan euron vuosirahoitusta pyöräilyn erillishankkeille (yht. 17 km) ja näille kohteille kaupunkitekniikan keskus on varautunut laatimaan suunnitelmat. Tekninen lautakunta esittää erillisten kevyen liikenteen väylien määrärahoiksi 15,5 milj. euroa talousarvio ja -suunnitelmakaudelle 2021-30. Kaupungin investointikatto sekä kaupunginjohtajan kehysohje rajoittavat määrärahan nostoa.

11. Määräraha-aloite, Turvallisempi ja sujuvampi talvipyöräily kaikille
(Tiina Elo)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Tekninen lautakunta on 11.9.2019 äänestänyt harjasuolauksen lisämäärärahasta ja päätyi tuolloin, ettei lisämäärärahaa esitetä harjasuolaukseen. Kaupungin taloudellinen tilanne ei ole mahdollistanut määrärahan lisäystä, joka mahdollistaisi palvelutason noston.

12. Määräraha-aloite, Koirapuiston suunnittelu ja toteutus Pohjois- Tapiolaan
(Johanna Karimäki)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Tekninen lautakunta on 17.10.2018 hyväksynyt Espoon koira-aitausohjelman ohjeellisena noudatettavaksi. Ohjelman mukaan 1-5 vuoden sisällä tullaan rakentamaan koira-aitaukset Juvanpuistoon, Kaukalahden urheilupuistoon, Ojaniittyyn ja Tonttumaanpuistoon. 5-10 vuoden sisällä lisäksi Kallvikinniittyyn, Kiiltokallionpuistoon, Nyåkerinrinteeseen sekä Soukanlahdenpuistoon.

Kiitokallionpuiston koira-aitaus tulee valmistuttuaan osaltaan parantamaan Pohjois-Tapiolan koira-aitauksien palvelutasoa. Tapiolan Kilta teki noin vuosi sitten kuntalaisaloitteen ja ehdotti Pohjois-Tapiolaan kolmeen eri kohteeseen koira-aitausta. Aloitteeseen vastattiin ja tutkittiin vaihtoehtot, joista yhtäkään ei ollut mahdollista toteuttaa joko kulttuurihistoriallisten arvojen, liito-oravien tai liian läheisen asutuksen vuoksi.

13. Määräraha-aloite, Espoonjoen meritaimenkannan suojeleminen
(Johanna Karimäki)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Espoonjoen kunnostamiseksi välillä Kirkkojärvi – meri on olemassa suunnitelmat, tarvittavat ympäristö- ja työluvut sekä avustuspäätös töille. Kaupunkiradan rakentaminen Espoonjoen yli Bensulsissa tulee vaikuttamaan tähän työhön, jolloin ennen työn aloittamista tullaan selvittämään kaupunkiradan vaikutukset kunnostushankkeeseen. Espoonjoen kunnostamista välillä Pitkäjärvi – Kirkkojärvi ei ole toistaiseksi suunniteltu.

Ympäristöltk:

Espoonjoelle on laadittu Etelä-Suomen aluehallintoviraston hyväksymä kunnostussuunnitelma kaupunkitekniikan keskuksessa. Hankkeessa Espoonjokea luonnontilaistetaan poistamalla sinne kertynyttä kiintoainesta uoman umpeenkasvun välttämiseksi sekä sorastamalla ja kiveämällä näitä alueita pohjanlaadun parantamiseksi. Lisäksi Espoonjokeen kunnostetaan yhdeksän vaelluskalolle poikastuotantoalueiksi soveltuvaa virtavesikohdetta sekä vähennetään jokeen kohdistuvaa kiintoaine- ja fosforikuormitusta yhden laskeutusaltaan, yhden kosteikon ja lietepesien avulla. Kunnostustoimet palauttavat joen syvyys- ja leveysvaihtelua, koskisuvantojaksottaisuutta ja luontaisia tulva-alueita sekä vähentävät jokeen päätyvän kiintoaineen ja ravinteiden määrää. Ympäristölautakunta katsoo, että parhaiten Espoonjoen meritaimenkantaa pystytään suojelemaan turvaamalla kaupunkitekniikan keskuksen resurssit Espoonjoen kunnostussuunnitelman toteuttamiseksi.

14. Määräraha-aloite, Muistiystävällisyyden edistämisen varmistaminen Leppävaarassa
(Martti Hellström)

Sosiaali- ja terveystoimi:

Espoo on toteuttanut kansallista muistiohjelmaa mm. Muistipolku-hankkeessa, jossa on luotu toimintakykyä edistävän ja ylläpitävän toiminnan polku tavoitteineen yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyössä on ollut monia osaavia toimijoita, kuten Espoon ja Kauniaisten Muistiyhdistys ry, Uudenmaan Muistiluotsi ry, työväenopisto, Espoon ja Kauniaisten omaishoitajat ry ja Espoon kaupungin toimijoita. Muistiohjelman

toteutuksessa on lähdetty ennaltaehkäisystä, ensitiedon ja diagnostiikan lisäämisestä, tukiverkoston rakentamisesta ja monikanavaisen neuvonnan kehittämisestä. Kun näissä kehittämiskohteissa on edistytty riittävästi, on mahdollista suunnitella aloitteen mukaista toimintamallia. Toimintamallia kehitettäessä on hyvä edetä pilotilla, joka voisi kohdistua Leppävaaran alueelle.

15. Määräraha-aloite, Sisällissodan Leppävaaran taistelujen muistelupaikan rakentaminen
(Martti Hellstöm)

Tekninen ja ympäristötoimi:

Kaupunkitekniikan keskus suunnittelee parhaillaan konseptia puistokyltille, jossa voitaisiin kertoa mielenkiintoista informaatiota valituista kohteista. Tällainen soveltuisi esitettyyn kohteeseen muistolaatan sijasta. Kyltin sisällöstä ja mahdollisista ensimmäisen 66 maailmansodan linnoituslaitteisiin kohdistuvista hoitotoimenpiteistä neuvotellaan museoviranomaisten kanssa. Erillistä määrärahaa ei tähän tarkoitukseen ole tarpeen talousarvioon varata. Puistojen perusparantamisen kohdekohtaiset määrärahat vuodelle 2021 päättää Tekninen lautakunta kokouksessaan 9.12.2020.

16. Määräraha-aloite perusopetukseen tarkoitettujen määrärahojen riittävyyden takaamiseksi
(Martti Hellström)

Sivistystoimi:

Perusopetuksen määrärahojen riittävyys

Perusopetuksen talousarviokehys vuodelle 2021 on menojen osalta 297,9 miljoonaa euroa ja tulot 12 miljoonaa euroa. Kehyksessä oleva lisäys vuoden 20 talousarvioon verrattuna on 9,8 milj. euroa eli 3,4%.

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa 710 oppilasta eli 2,4% vuoden keskiarvona. Oppilaiden kouluruokailukulut lisääntyvät 0,3 miljoonaa, tarvikekulut 0,15 miljoonaa. Toimitilavuokrat kasvavat 10,2 miljoonaa.

Pakollisiin palkankorotuksiin on menopaineena lisätty 3,8 miljoonaa. Opetuksen palkkoihin kohdistuu 5,6 miljoonan sopeutus, jotta talousarviokehyksessä pysytään. Tämä tarkoittaa uusien oppilaiden opetuksen toteuttamista suuremmissa ryhmissä sekä mm. jakotunneista luopumista. Keskimääräinen laskennallinen opetusryhmän koko nousee 13,2 oppilaasta 13,9 oppilaaseen. Opetusryhmäjärjestelyt toteutetaan koulutasolla ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja oppilaiden tarpeet.

17. Määräraha-aloite, Träskändan kartanon saattamista arvonsa mukaiseen käyttöön
(Martti Hellström)

Tilapalvelut:

Tekninen ja ympäristötoimi on neuvotellut useita kertoja mahdollisten toimijoiden kanssa viime vuosina. Julkisivukorjaukseen on ollut rahoitus vuosikorjausohjelmassa vuodelle 2019. Julkisivukorjaus siirtyi syksystä 2019 kevääseen 2020 museoviraston suosituksen mukaan. Tilojen käytön selvittyä on kohteeseen mahdollista tehdä toimintaa palveluvia muutoksia, kun siihen saadaan määräraha.

Kh: Valtuusto merkitsee raha-asia-aloitteisiin annetut vastaukset tiedoksi.